

»Nær er HERRENS dag over alle folkene« (Obadiah 15)

Det er alvorligt!

Skulle man beskrive det danske folks tilstand nu, vi nærmer os et årtusindeskifte, kan det gøres med profetens ord: »De ledende i dette folk leder vild, og de, der ledes, opsluges« (Esaj. 9,16).

Vel kaldes vi for et kristent folk, men vi ligner snarere et hedensk – et løssluppet folk, der er givet hen i dets egne lyster og begæringer – et respektløst folk, der er fremmedgjort for det ædle og ophøjede.

Det offentlige liv

Findes der i det politiske liv en skikkelse, der er præget af højhed og hæder? Findes der en, der taler sandt og kun sandt? Findes der en, der vækker respekt ved sit eksempel – en, der opleves som et boldværk imod løgn, tarvelighed og nedbrydende kræfter – en, der ikke søger sit eget, ikke søger popularitet – en, der ikke ligger under for pressens og massemediernes gunst, men er dem »overlegen«, fordi han kun vil eet – findes en sådan?

Findes der en, der har gennemkæmpet tilværelsens dybeste problemer i personlig ansvarlighed og er kommet ud af striden som en faststøbt karakter – en, der har indskrevet tilværelsens grundlov i sin egen ånd – en, der i sit væsens inderste er overbevist om, at politiske »sejre« på bekostning af denne lov leder vild?

Findes en sådan mand og har han tillige tilegnet sig det bestående i den danske kultur, så han ved, hvad der løfter et folk, da vil han, hvis han følte sig kaldet til at træde frem i det offentlige liv, være en gave til hele folket – og mange ville spidse øren.

Træthed og livslede opstår som følge af mangel på højhed og hæder. Når et folk ikke modtager det ædle, det ophøjede, det i åndelig forstand »skønne« fra sine ledere, opstår der et åndeligt tomrum, kendetegnet af livslede og sjælelig mathed.

Der var ikke den mindste grund til at slippe pornografien fri. Det var aldrig sket, hvis en mand som *K. K. Steincke* endnu havde været justitsminister.

Hvorfor gjorde den daværende borgerlige regering med en konservativ justitsminister noget så uædelt og nedværdigende for dem selv og hele folket? Fordi de var middelmådigheder og gennemsnitsmennesker – men skal man lede, må man være noget mere!

Og samtlige medlemmer af de borgerlige partier stemte for frigivelsen af svineeriet, som *Steincke* kaldte det. Hvorfor

gjorde de det? Der var endog mænd, som bekendte sig som kristne iblandt dem! Hvorfor hindrede de det ikke? Fordi de manglede mod, ansvarsfølelse og karakterfasthed. De var som alle andre, når det kom til stykket.

De åbnede for livsleden, da de godkendte svineriet som noget lovligt – og de banede vej for den politikerlede, som der i dag tales så meget om.

Thi hvis man løsriver det offentlige liv fra moralens grundsætninger og evige love, da leder man sandelig et folk vild.

Frugterne heraf skal folket og de selv høste. Gud lader sig ikke spotte.

En røst fra Hitler-tiden

Der står ikke megen respekt om de politiske ledere i vort land i dag – og det må vist siges at være deres egen skyld. Lad os lytte til en røst fra dengang, da det virkelig kostede noget at være sanddru og bekæmpe løgneren.

Kurt Huber (født den 24. oktober 1893) var professor i filosofi og psykologi ved universitetet i *München* og følte den dybeste afsky for nationalsocialismen. Han var et samlende midtpunkt og rådgiver for en gruppe studenter, der bl.a. gennem flyveblade kaldte til modstand imod Hitler-regimentet. Den 20. april 1943 blev han dømt til døden. Den 13. juli blev han henrettet.

Hans sidste ord for domstolen er værd at lytte til. Her taler en offentlig leder sådan, at han er med til at løfte mangfoldige op over det relative og forankre dem i det absolutte:

»Som tysk statsborger, som tysk universitetslærer og politiker betragter jeg det ikke blot som min ret, men også som min moralske pligt at medvirke på udformningen af den tyske historie ved at afdække åbenbare skader og bekæmpe dem.

Mit mål var at vække de studerende, ikke gennem en organisation, men slet og ret gennem ordet – ikke til en eller anden voldsakt, men til etik-moralsk indsigt i de herskende dybe skader i det politiske liv.

At vende tilbage til klare, sædelige, etisk-moralske grundsætninger – til en retsstat – til gensidig tillid menneske og menneske imellem – det er ikke illegalt, men genoprettelsen af legalitet.

Jeg har spurgt mig selv (og jeg har haft *Kants* kategoriske imperativ i tankerne), hvad der ville ske, hvis min personlige overbevisning, som jeg har omsat i handling, blev allemands. Der kan kun gives et

svar herpå: da ville orden, tryghed og tillid vende tilbage til vort statsvæsen. Enver moralsk ansvarsbevidst ville da løfte sin røst sammen med min imod den rå magts trussels-herredømme over retten og den rene vilkårligheds undertrykkelse af viljen til det sædeligt og etisk gode.

Der gives for al ydre legalitet en sidste grænse, hvor den bliver uvederhæftig og usædelig. Her i landet dækker mangfoldige sig bag legaliteten og bruger den som et påskud til ikke at træde op imod den åbenbare krænkelse af retsbegrebet, som vi alle er vidne til – de gør således legaliteten til et værn om deres egen fejhed.

En stat, der træl binder den frie meningsudveksling og stiller enhver berettiget kritik under den frygteligste straf som højforræderi, bryder de uskrevne love, som altid var levende i det tyske folk og også skal forblive levende.

Jeg har nået det ene mål nu at forebringe denne advarsel og formaning, ikke i en privat lille diskussionsklub, men for den højeste og derfor mest ansvarlige domsmyndighed i vort land.

For denne advarende formaning og denne indtrængende bøn for vort folk sætter jeg mit liv ind.

Jeg fordrer friheden tilbage til vort tyske folk.

Vi vil ikke leve vort korte liv i lænker som ufri trælle, end ikke om lænkerne var gjort af en materiel overflods guld.

De har berøvet mig min rang og min ret som professor, og De har taget min doktorgrad, som jeg erhvervede »summa cum laude«, fra mig, og nu har De ligestillet mig med den nedrigste forbryder. Men universitetslærerens indre værdighed, hans frie bekendelse af hans verdens- og statsanskuelse kan ingen dom for højforræderi berøve mig. Historien vil retfærdiggøre min handel og vandel – derom tvivler jeg ikke. Mit håb til Gud er, at de åndelige kræfter, der en dag giver mig ret, også vil gøre sig fri i mit eget folk i rette tid. Jeg har handlet således, som jeg ud fra min egen indre samvittighed måtte handle. Jeg tager følgerne på mig med *Johann Gottlieb Fichtes* skønne ord:

‘Og handle skal du så,
som var det dig og dine skridt,
der Tysklands skæbne formed,
som om det ganske ansvar
kun var dit!’«

Her lyder endnu, så mange år efter, den højhed og hæder, som vi savner så forføreligt i det offentlige liv i dag. Det er, som

sagt, mangelen herpå, der skaber det åndelige vakuum i folkelivet og overlader pladsen til tarvelighederne, livsleden og tøjlesløsheden.

To timer før sin henrettelse den 13. juli skrev professor *Huber* et afskedsbrev til sin hustru og sine to børn:

Mine elskede!

Glæd jer med mig! Jeg skal nu (han enten glemte at skrive »dø« eller også ville han ikke bruge det ord) for et retfærdigt og skønnere fædreland, som bestemt vil fremstå ud af denne krig.

Jeg er hos dig og vore elskede børn alle dage, indtil I følger mig derhen, hvor der ingen adskillelse er. I dine kærlige, omsorgsfulde hænder lægger jeg vore elskede børns skæbne og opdragelse. Jeg ved, at de vil tænke på deres Far, og at de vil skænke deres kære Mor alle de glæder, som de kan aflæse i hendes øjne.

Elskede *Clara!* Tænk på alle de herlige stunder, vi har haft sammen med de små, og glem al smerte! Stil dig med børnene under korset; alt andet vil blive givet jer hundred – ja tusindfold!

Du har, min elskede *Clara*, vist mig så uendelig megen kærlighed i disse svære måneder og forskønnet min lidelsesvej, så jeg ikke ved, hvorledes jeg kan takke dig derfor. Hvis jeg ikke vidste, at jeg heroventil i en bedre verden skal stå ved din side, ville jeg føle mig så fattig. Men jeg forbliver forenet og forbundet med dig i evighed.

Elskede *Birgit!* Din livsvej begynder alvorlig og mørk, men bliver lys i fremtiden. Jeg ved, du forbliver Mors støtte og højre hånd. Din Far glemmer dig ikke og beder for dig. Gud har i sin kærlighed skænket dig rige gaver. Brug dem, glæd dig ved musik og digtning og forbliv den kære, gode engel, du altid har været for os!

Kære, tapre, lille *Wolff!* For dig ligger hele det skønne liv åbent. Du bliver en tapper svend og en dygtig mand, Mors beskytter og stolthed! Og tænk altid, når noget svært kommer på din livsvej, på din Far, der drager omsorg for sin kære dreng.

I, mine allerkæreste! græd ikke over mig – jeg er lykkelig og tryk. Jeres sidste hilsen, alperoserne fra de elskede bjerge, står nu visne foran mig. Om to timer går jeg ind i den sande bjergfrihed, som jeg har kæmpet for i mit liv.

Elskede! Endnu en liden stund!

Mit sidste ønske:

Herre, min Gud, jeg er rede, går ved din hånd som din mand glad til det sted, som er bedre end dette hernede.

Sign du vort tyske land!

Tag mine kære tæt til dit hjerte!

Trøst dem i al deres smerte!
Vogt dem i troen og freden,
håbet og Gudskærligheden!
Den almægtige Gud velsigne jer og tage
jer ind under sin beskærmelse!
Jeres, jer altid elskende
Far.

Professor Huber havde en skare ligesindede, der satte livet ind for sandheden. De udgjorde et lille mindretal – men de har betydet mere for det tyske folk, end folket selv forstår.

På hans tid kostede det alt at stå fast på sandhedens grund og værne menneskelivets evige love.

I dag koster det højst anseelse og position – måske også penge.

Skulle man give Huber en titel, kunne man kalde ham en *ældste* i sit folk. Han opfyldte til fulde kravene for at bære denne titel.

Han var uangribelig – een kvindes mand – ædruelig, sindig, værdig, gæstfri, dygtig til at lære fra sig.

Han var ikke drikfædlig eller voldsom, men mild (skønt fast), ikke stridbar (skønt han voldte strid), ikke pengekær.

Han var tillige en mand, som styrede sit hus godt og på fuldt værdig måde holdt sine børn til lydighed.

Han var højt respekteret af sine medarbejdere og kolleger.

Det er kun sådanne mænd, der egner sig til at lede og styre. Det gælder både i en lille lokal menighed (1. Tim. 3,1-7) og i det store nationale fællesskab.

Folket venter, at dets ledere hæver sig over gennemsnittet men det er yderst sjældent, at det er tilfældet.

Begrebet mod

Professor Huber var en modig mand. Der ved hævde han sig også over gennemsnittet. Han var parat til at sætte sit liv ind for sandheden.

Modig er den, der forholder sig absolut til Den Absolutte og Det Absolutte, d.v.s. Sandheden. Vor Herre Jesus udtrykte det således: »Den, som elsker fader eller moder mere end mig, er mig ikke værd, og den, der elsker søn eller datter mere end mig, er mig ikke værd; og den, som ikke tager sit kors op og følger efter mig, er mig ikke værd. Den, som har bjærgget sit liv, skal miste det; og den, som har mistet sit liv for min skyld, skal bjærge det« (Matt. 10,37-39).

Det sande og ædle mod er ikke fanatisme, men en samvittighedssag. Det var svært ikke at løfte armen til Hitler-hilsen, når alle andre gjorde det. Det var svært ikke at råbe: »Heil Hitler!« og ikke omtale ham som »min fører« – men Hubers samvittighed forbød ham at gøre det, og han havde mod til at følge sin samvittig-

hed.

Således udskilte han sig fra flertallet – og dermed tjente han flertallet, uden at dette forstod det.

Er der sådanne ledere (lad os sige *ældste*) i kirkerne og menighederne i dag? Er der sådanne i det offentlige liv? Hvis de findes, vil de møde megen modstand. Jeg mindes en nu hensovet broder i forsamlingen i *Odense*. Han var direktør for en stor automatfabrik med 500 ansatte. Da hans samvittighed forbød ham at producere tobaks-automater, havde han mod til at følge sin overbevisning, skønt det var dårskab i alle andres øjne, idet tobaksautomater udgjorde 70 procent af omsætningen. Hvilken kamp – at forholde sig så absolut til Det Absolutte, er det ikke at sætte tilværelsen på spil? Således betjente han kristenheden, erhvervslivet og samfundslivet – men det kostede ham i dybeste forstand livet, skønt Guds velsignelse hvilede over hans indsats.

De allerfleste kristelige mødegængere har gentagne gange sunget med på *Lina Sandells* »Har du mod at følge Jesus« – den synges ofte med megen kraft – men måske ville det være gavnligt, at ingen sang med på den, før han/hun havde ransaget sig selv, om han/hun nu også fulgte Jesus – thi der skal ikke mod til at synges med, når alle andre synger, men der skal mod til at følge Herren, når alle andre ikke gør det. Den ovennævnte, nu hensovede broder havde modet dertil, fordi han levede Herren nær. Således var han i sandhed en *ældste* – mest ved sin gerning og sit eksempel, mindre ved sine ord, thi han prædikede aldrig.

Dette mod kan man ikke studere sig til ved skrivebordet, ej heller erhverve ved Bibelkursus eller lignende. Enhver af os prøve sig selv – ikke mindst jeg, der skriver dette!

Thi uden mod ingen højhed og hæder, ingen ægte værdighed og mandighed, ingen fri selvstændighed og modstandskraft, ingen fasthed i at sige Ja eller Nej i overensstemmelse med Sandheden. Uden mod giver ingen af os et eksempel til efterfølgelse.

Hvad udrettede professor *Huber*? Tilsyneladende ingenting – og dog uendeligt meget.

Hvad udrettede hin ovennævnte broder i *Odense*? Tilsyneladende heller ikke noget videre – og dog uendeligt meget. Hvad vil en sådan mand udrette i dag?

Han vil blive modsagt hele tiden. Man vil gøre alt for at hindre ham i at få bestemmende indflydelse. Han vil blive forkastet.

Alligevel vil han betyde mere end alle de andre tilsammen. Han vil give Sandheden førstestpladsen og når Sandheden får det (være sig kun ved et enkelt menneske),

da skal den nok forstå selv at bore sig ind i samvittighederne – snart hos en her – så hos en der – snart hos en mand, der har klaret sig godt i tilværelsen ved hjælp af halvhed og klogskab – snart hos en kristen, der hidtil ikke har frygtet sine små løgne og sin lunkenhed – Sandheden vil, fordi en enkelt var tro imod den med sin tilværelse som indsats, begynde at vække, forurolige, kalde til afgørelse – således værner han, der har mod til at gøre Sandheden, sit folk – uden at folket dermed vil vogtes!

Sandhedens evige love kræver alt af mennesket: »Du skal elske Herren, din Gud, af hele dit hjerte!« og hvis du elsker din elskede højere end Herren, din Gud, elsker du Ham overhovedet ikke, hvor meget du end synger om kærligheden og »forkynder« den.

Nu kan vi definere begrebet mod. Det er at gøre Sandheden i Sandhedens egen Ånd uanset omkostningerne (»tabet«) derved.

Korsets ord og Ånd

Professor Huber sagde som det sidste til sine kære, at de skulle stille sig under korset. Lad os tage hans ord inderligt til vort hjerte. Ingen af os bliver en *ældste*, end ikke i sin egen familie, hvis ikke han gør det.

Hvis vi forbliver under vor Herres Jesu kors, får den evige Ånd sat sit præg på os. Det var i den Ånd, Herren forblev sandheden tro i kærlighed og bevarede en ophøjet værdighed midt i fornedrelsen.

Han er i sandhed *Den Ældste* for hele sit folk, *Overhyrden, Lederen og Føreren efter Guds sind*.

På korset bad han for sine fjender og tog en røver med sig til Paradiset samme dag.

Guds kraft udfoldede sig i al denne svaghed, så Gud i Kristus forligte verden med sig selv.

En dag skal hele *Israel* se hen til ham, som de har gennemstunget, og græde over ham som over en enbåren søn. Da skal nådens og bønnens Ånd udgydes over dem, og et helt folk skal fødes på ny på en dag.

En dag skal hvert knæ bøje sig i hans navn og bekende til Guds ære, at Jesus

Kristus, den korsfæstede, er Herre!

Alt dette og mere endnu »udrettede« han, da han efter al »sund fornuft« havde forspildt enhver mulighed for at udrette noget – forspildt den, fordi han kun gjorde sandheden.

Vi går formentlig en hård og svær tid i møde. Alt tyder på, at Vredens dag er nær.

Derfor er behovet for sande ældste såre stort. De er de eneste, der kan berede Guds børn til den afsluttende prøve, og de eneste, der værner menigheden og vort folk således, at Sandheden trods Mørket og Anti-krist vinder evighedssejre over mange samvittigheder og drager sjæle ind i Guds rige.

De findes, lovet være Gud – men de er aldrig anerkendt som *ældste*, hverken i menighederne eller i samfundet. Jeg kender adskillige af dem og takker Gud for dem, thi de er sandelig et værn.

De findes i *erhvervslivet*. De »udmærker« sig ved at gøre fyldest (ofte mere end fyldest) i deres arbejde, men aldrig på bekostning af sandheden. De bevarer den ægte værdighed ved at sige Nej til det uværdige og sætte grænsen, hvor Guds Ånd sætter den. Derfor står der respekt om dem, men man ryster også på hovedet ad dem, thi man forstår dem dybest set ikke. Uden dem var erhvervslivet totalt erobret og behersket af afguden *Mammon*.

Fra min ungdom husker jeg nogle *ædle jurister* – og jeg håber, sådanne stadig praktiserer. Jeg mindes den stille, ufarisæiske værdighed, der prægede dem. Man fik uvilkårligt respekt for dem. De var et værn for administrationen og embedsværket, fordi de var urokkelige på sandhedens og rettens grund. Aldrig benyttede de deres store viden og erfaringsmæssige overlegenhed til egen fordel, end sige til skattefiduser – de hævdede sandheden og retten i stilfærdig fasthed og var et værn imod overfladiskhed, letkøbthed og opblæsthed. Uden sådanne forsvinder respekten for retsvæsenet i et land, og løsheden får uanede muligheder.

Højhed og hæder i den offentlige administration og dommerstanden er et uvurderligt gode for et folk. Men uden sande »ældste« der går i spidsen, bliver højheden kun formel, altså uden indhold,

og hæderen ikke til at få øje på, selv om der uddeles mange ordener.

Behovet for *ældste i menighedslivet* er usigeligt stort – og jeg fryder mig over, at jeg kender adskillige sande *ældste* – men ingen af dem bærer den titel! De har igennem adskillige prøvelser bevaret deres sjæle fra kompromissernes hængedynd og fået deres sanser skærpet til at skelne imellem, hvad der er af Gud, og hvad der ikke er det, skønt det accepteres af mange andre kristne.

Det store flertal regner dem ikke for noget videre – det skyldes, at de er kommet langt videre end flertallet – men det kan flertallet ikke se (eller vil ikke se). Og de selv kan nok heller ikke se det.

De har stillet sig under korset og draget de deraf følgende konsekvenser. Derfor har de mistet en del – men vundet endnu mere!

Uden dem rundt omkring i vort land, oftest på stilfærdige steder, var menighedslivet blevet endnu mere populariseret og verdsliggjort – endnu mere udtømt for værdighed og højhed – uden dem var korsets ord og Ånd relegeret til en biting, der endelig ikke måtte få for megen plads.

Jo, der findes ved Guds nåde endnu sande *ældste* – men de er, nu som altid, uønskede, fordi de opleves som besværlige. Lad dem forblive under korset, være sig i erhvervslivet, i den offentlige sektor eller i menighedslivet. Skulle de på deres plads under korset erfare endnu mere af korsets smerte og svaghed, vil deres Frelser og Herre skænke dem dobbelt nåde til at holde ud. De vil ved deres stille eksempel være et værn for mangfoldige. De vil berede den yngre generation på det, der skal komme. Skulle de blive helt forkastet, vil de værne endnu flere.

Da jeg læste professor Hubers sidste ord for domstolen og hans afskedsbrev til hans kære, kaldte han mig, så mange år efter sin bortgang til herligheden, til at gøre op med halvhed, uværdighed og tidsspilde – og hver gang jeg mindes min hensøvede broder i *Odense*, vækker han mig til helhertethed i praksis – sådan værner sande *ældste* både menigheden og folket og hører ikke op dermed.